

2016-02-26

PM

Marie Haesert

Sociala kvalitetsenheten

Projekt hälsokommunikatörer

Bakgrund

Den svenskfödda delen av befolkningen har i allmänhet bättre hälsa än den utlandsfödda. Särskilt stor är skillnaden i förhållande till nyanlända och flyktingar. För många innebär det nya sätt att se på hälsa, sjukdom, behandling och att söka hjälp. Nyanlända och flyktingar behöver få en introduktion i hälsofrämjande levnadsvanor och hur hälso- och sjukvårdssystemet fungerar.

Mot bakgrund av detta startade verksamheten Hälsokommunikatörerna som ett EU-projekt år 2010 men från och med år 2012 blev det en permanent verksamhet i Stockholms läns landsting. Hälsokommunikatörerna är en del av Transkulturellt Centrum, Stockholms läns landsting. De finansieras av landstinget och vissa av länets kommuner som använder sig av hälsokommunikatörerna i sin verksamhet.

Hälsokommunikatörernas främsta syfte är att främja hälsa och förebygga ohälsa bland framförallt nyanlända men även andra invandrargrupper.

De arbetar med dialogpedagogik och motiverande samtal i grupper.

Tvåvägskommunikationen är en central del i deras arbete. Informationen och vägledningen utmärks av öppen diskussion och reflektioner. Grupperna omfattar 6-15 deltagare.

Samtliga hälsokommunikatörer har utländsk bakgrund och hälso- och sjukvårdsutbildning.

Utöver kompetens i hälsofrågor och flerspråkighet har de insikter i kulturella aspekter.

Genom ett kontinuerligt arbete med grupper utvecklas hälsokommunikatörernas kunskaper om gruppdeltagarnas erfarenheter, behov och önskemål. Förutom lätt svenska arbetar de för närvarande på arabiska, dari, somaliska och tigrinja.

Nacka kommuns sociala kvalitetsenhet och arbets- och företagsenhet tog beslut om att inom ramen för förbyggande arbete påbörja ett gemensamt projekt med två grupper under hösten 2015.

Hälsokommunikatörer i Nacka

Syftet med projektet var att ta reda på om och hälsokommunikatörernas gruppverksamheter kan användas i ökad utsträckning i Nacka. Källan Fisksätra Råd och stödcenter och Eductus Sickla genomförde tillsammans med hälsokommunikatörer från Transkulturellt centrum två kurser för nyanlända och flyktingar.

För respektive nämnd blev kostnaden 46 200 kronor. kostnaden för en grupp om sex gånger och en grupp om tio gånger blir totalt 92 400 kronor.

Uppföljning

Uppföljningen av de två grupperna var tänkt att genomföras av sociala kvalitetsenheten med hjälp av Källan råd & stödcentrum och Eductus Sickla. Erfarenheter från grupperna behövs för att få information om hur deltagarna uppfattar kurserna samt vilka anordnare och vilket förarbete som krävs för en eventuell fortsättning av gruppverksamheterna i Nacka.

En uppföljning kunde inte genomföras på Eductus Sickla eftersom antalet deltagare endast var fyra på kursen samhällsorientering där hälsokommunikatörer kom in. Vid sista tillfället var det bara en kursdeltagare.

Sociala kvalitetsenheten har stämt av med rektor på Eductus Sickla som trots det låga deltagarantalet ställer sig mycket positiv till hälsokommunikatörer och det arbete de utförde.

Från Källan råd & stödcentrum tyckte deltagarna att de fick ut mycket av träffarna. De fick mycket ny information om tillstånd och sjukdomar som är aktuella i deras egna liv och vardag. De hade bland annat lärt sig hur de ska försöka få bättre sömn, stressa mindre, vad man kan undvika att äta för att inte få migrän. Många tog upp att de hade lärt sig tjänsten 1177.

De var mycket nöjd med hälsokommunikatören som de tyckte var lugn och väldigt duktig och kunde svara på alla deras frågor. Deltagarna tyckte att han hade förmågan att få de att vilja lyssna och längta tillbaka till nästa tillfälle, samt att han tog sig an alla frågor med lika stor vikt.

Deltagarna tyckte det var positivt då de fick dela saker med varandra och de kände en viss trygghet. Samtliga deltagare tyckte att sex gånger var för lite och önskade att hälsogruppen hade fortsatt en längre tid.

Hälsokommunikatörer i Nacka 2016

Erfarenheterna från hälsokommunikatörerna visar så goda resultat att en fortsättning är önskvärd. Flera anordnare har tillfrågats att ha flera grupper under 2016. Det finns i dagsläget fyra stycken verksamheter som sammanlagt kan ha tio grupper under år 2016. Sociala kvalitetsenheten har efter samtal med arbets- och företagsenheten beslutat om att samfinansiera dessa grupper vilket är en förutsättning för att genomföra insatsen.

Kommunerna som ingår betalar cirka 1,76 kronor per invånare i kommunen. Då kan kommunen genomföra antal grupper efter behov. Avtalen med kommunerna kan vara ett eller tvååriga.

Analys

Vi ser ett växande antal nyanlända till bland annat Nacka kommun. Det finns ett stort behov och en stor efterfrågan av information om hälsofrämjande levnadsvanor och hur hälso- och sjukvårdssystemet fungerar, dels bland anordnare i Nacka kommun men framför allt bland de nyanlända.

Hälsokommunikation kan bidra till en bättre folkhälsa för målgruppen. Utifrån uppföljningen som sociala kvalitetsenheten gjorde går det inte att säga något om resultat för de enskilda som deltagit men däremot att grupperna och anordnarna var nöjda.

Utvärderingar från Transkulturellt centrum visar att tillsammans skapas förutsättningar för en ömsesidig läroprocess som främjar vård på lika villkor och en god hälsa för hela befolkningen¹.

---

¹ Hälsokommunikatörer i Stockholms län. En utvärdering av projektverksamheten 2010-2011. Ulrika Baker och Peter Allebeck, Samhällsmedicinska kliniken, Stockholms Läns Landsting, Avdelningen för Socialmedicin, Karolinska Institutet, mars 2012